

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს	
თვე	მან.
12	10
11	9 50
10	8 75
9	8
8	7 25
7	6 50

ივერია

გაზეთის დასაყვებად და ყველა განცხადებამ დასაბუღად უნდა მიჰმართოს თბილისის რედაქციას, ვერცა "ივერია"ს რედაქციას, ვერცა რედაქციას პარტიის, თავ. გრუზინსკის სახლს დასაბუღად. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას კანცელიარს, სათავადაზნაუროს ხანის სახლში, სახლის ქუჩაზე. ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრატეგიაში ოცა კაპიტი.

1877-1893

ს ა ზ ე ლ ი ტ ი კ ა და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ ი უ რ ს ა გ ა ზ ე თ ი

1877-1893

„ივერია“

გამოდის 1893 წელს იმავე პრაგმატით, როგორც წინამდინაწინა კანონით დასაბუღად. 1893 წლისათვის, მიჰმართოს:

თბილისში: ა) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზე, ვარანკოვიძის სახლში, თავ. გრუზინსკის სახლში, № 21; ბ) კაპიტალის მფლობელის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების* კანცელიარს, სახლის ქუჩაზე, თავდაზნაურთა საადგილ-მამული ბანკის ქარვასლის განყოფილებაში.

ტფილისის გარე მდებარეობის უნდა დასაბუღად გაზეთი შემდეგის ადრესით: **Тифлисс. Въ редакцію грузинской газеты „ИВЕРІА“.** რედაქცია ამასთანავე აცხადებს, რომ იგი გაზეთის გაცემის გამო მასზე ხის შეკრებას იქნება მართა ამ ხელის-მომწერთა წინაშე, ვინც გაზეთის დაკეთისათვის შეიქმნა ფულს პარტიის რედაქციაში და ხს. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების* კანცელიარს, ხს. გამომცემის.

მაქვდა ტფილისის რომ მატარებელი მოვიდა 14 ოქტომბერს, ვიღამაც შევლომი ვაგონიდან წილი ხორჯინი, რომელშიაც სამოხელე ქალაქადგინა ფეხი. იმის ამ დანაკარგს მოიტანს ახალ-არსენალის ქუჩაზე, სახლში № 25, მიიღებს საჩუქრად 50 მანათს.

სახსებულო თეატრში არტისტის ქალის ქნ გორგვას მონაწილეობით წარმოდგენას მმართველ ტფილისის საექველ-მოქმედლო საზოგადოების სასარგებლოდ.

* კვირის დანიშნული იყო არჩევანი ქალის მოუარავისა. შეიკრიბა 73 ხმისანი. დასახლებულნი იყვნენ კანდიდატებად: თავ. ნ. ვ. არღუთაშვილი-მხარეგელი (35 ხმისანი); ბა. ა. იზმალოვი (28), თავ. კ. ა. ბეგულოვი (5), მ. ი. თამაშვილი (1), კ. მ. აღიხანოვი (1) და ი. ი. მინიანი (1).

ყველა დასახლებულმა უარი განაცხადეს კანდიდატობისა და არჩევანი გადიდო.

* კვირის სასახლის ბაღში სვირინობა და ლატარია აღდგერი იყო ტფილისის საექველ-მოქმედლო საზოგადოების მიერ.

და დედებს გაიჭრება? ნუ თუ ევროპის ცივილიზაციამ აქ მოიხარო და უფრო ამოებს წარმატების გზაზე სიარულისას? თუ არა და ამ გაიჭრება უნდა მოუაროს როგორც, უამისოდ წინსვლა, პროგრესი საგნის შესახებ მრავალ-გვარი აზრის ტრიპლეს საზოგადოებაში, ჩვენ მხოლოდ იგი უმოთარგეს მოვისვენებთ.

მისკობით შეიარაღება, დავთხოვით ჯარი, გავაუქმებთ სამხედრო ხარჯი და შემდეგ მივუბრუნდეთ შინაურ საქმეების მომართვასა—გვეუბნება ერთი მიმართულება ევროპელთა აზროვნებისა. თითქმის ნახევარ საუკუნისა, ამ გვარი მიმდინარეობა ახრის სუფევს ცხოვრებაში, ნელ-ნელა ფეხს იღებს და მძლავრდება. მაგრამ განსაკუთრებით შესამჩნევია ბიჯი გადასვლა მის შემდეგ, რაც დაარსდა გარდ წოდებული ალიგა ერთა შორის მშვიდობიანობის და თავისუფლებისა (**Ligue internationale de la Paix et de la Liberté**). ამ საზოგადოებას ჰქონდა მე-25 კონგრესი წელს, სექტემბრის თვეში, ევრეში. მოკლედ გაიმაზობთ მის ამბავს.

1867 წ. პრუსიამ, შემდეგ ბოჰემიაში გლოშტრებისა და სადოგოსთან გამარჯვებულს, მოიწოდინა ლუქსემბურგის შემოკრება. ამ დღეს მთელი ევროპა შიშს ქვეშ იყო, ყოველ დღე მოლოდინს დიდს ომს, თუ საერთო ევროპულს არა, პრუსია-საფრანგეთის შორის მიიქცევა. ყველა დარწმუნებული იყო, სისხლისღვრა მოხდებოდა, ზავი ამის წინააღმდეგობა ვერცხის გუნდშია. მონად ბუნიონის მუშა ხალხმა აღიმაღლა თავის ხმა და შეუდგინა პროკლამაციით მიმართა საფრანგეთს: „შეგრებეთ ერთი შორის, მთხრობის განსაზოგადებებო! ჩვენ წინააღმდეგნი ვართ მომავლის ომისა...“ ამხუდ პარიუს მუშებმა მიუბრუნეს: „მეგობო, თქვენ არის სიმარტე და კუმარიტება; როგორც თქვენ, ისე ჩვენ ვესურვს ერთა შორის ძიობა და მეგობრობა; როგორც თქვენ, ისე ჩვენ წინააღმდეგნი ვართ ომისა; მოდი, გაუქმდით ხელი ერთმანეთის და განვახორციელოთ დიდებელი აზრი“-ო, ეს ამავე ელენავსებით მოვლო მთელს ქვეყანას და დიდად ჩაფიქრა განათლებულნი კაცნი. თუ აქამდე იშვიათად, კანტია კუნტად ისილა საზოგადოებში ხმა მშვიდობიანობის დაცვისა, ახლა გაძლიერდა, გადიდა და მიიღო განსაზღვრული მიმდინარეობა. აი ამ დროს დაარსდა ენგელსი ზემოხსენებული ინტერაციონალური ლიგა, რომლის საპატრონო თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა იტალიის განთავსებული ბელგის გვირი, რომც ვარაზდელი.

ლოგების სასარგებლოდ. სვირინობის დიდძალი ხალხი დღესურა და ბევრი ალღეგრის ბილეთებიც გაიყიდა, ამბობენ, რომ საექველ-მოქმედლო საზოგადოებას ამ სვირინობიდან 2000 მანათამდე დარჩაო.

* 16 ოქტომბერს რკინის გზათა მმართველობის თავმჯდომარის თანაშემწე შეუდგა ამიერ კავკასიის რკინის გზის დათვალიერებას. 16 ოქტომბერს გზა დათვალიერა ფოთიდან ბათუმამდე. 17 ოქტომბერს ნაშუადღვის პირველ საათზე დათვალიერდა გემგზავრა ტყუბულს, რკინის გზის ლიანდაგის დასათვალიერებლად. 18 ოქტომბერს, დილის 11 საათზე, წამოვიდა ტყუბულიდან და უნდა დათვალიერებინა გზა შორაბანამდე და იქიდან ხაშურამდე, ხოლო ხელს 20 ოქტომბრის ათვლიერებულ სიოჯობის გზას და შემდეგ რკინის გზის ლიანდაგ ხაშურიდან ტფილისამდე და შემდეგ ბაქოსკენ წავა.

* ამ დღეებში პარიეტიანტტულონიდან დიდძალი ღებუბი მოუვიდა ტფილისში ჩვენს ადრესტებს ფრანგთა აფიკრებისაგან, რომელნიცა სწერენ, რომ აღტკცებთ ესკამთ თქვენს სადღეგებულსაო. ამის გარდა მრავალი მოლოცვის ღებუბი მოუვიდა პარიეტიან ტფილისის სასწავლებლებს უფროსებს.

* კავკასის გზაზე თბილი დღეები დაუჭერია და ძოვლი დამდნარა.

ორის წლის განმავლობაში მთელი ევროპა მოიფინა ამ ნიარ საზოგადოებაში მიერ. ამ ექმად ითვლება ევროპაში 40 საზოგადოება და ამერიკაში სამი, ყველა ეს საზოგადოებანი იმყოფებიან ერთ კომიტეტის ზედა მდიდველობის ქვეშ და ცენტრად არის დანიშნული მერნი (შვეიცარია). „ლიგის“ უმთავრეს მიზლს შეადგენს: ერთა შორის სამართლიანობის დამყარება, ე. ი. ყველა სადავო საქმეები, აღძრული სხვა-დასხვა სახელმწიფოთა შორის, გადაწყვეტილ იქნას არა სისხლისღვრით, არამედ მედიატორულს წესით. ამისათვის უნდა დაარსდეს საერთაშორისო მედიატორული სამართალი და „დოხოვინო იქნას ჯარი“. საზოგადოებას ჰქონდა კრება ევრეში 24 ენენისთვეს. ყველა ქვეყნიდან იყვნენ გამოგზავნილი დელეგატები, რომელთა შორის მრავლად იყვნენ ქალები, მაგ. ლონდონიდან, ფლოიდელიდან (ამერიკა) და სხვ. წაკითხულ იქნა ერთი-სხვა წერილები და ტელეგრამები, სხვა-დასხვა კუთხიდან გამოგზავნილი, თანაგრძობის გამოსაცხადებელი. კრებამ გაარჩია ორი საყურადღებო საგანი: ა) სადავოთა ბაიე ტ ბ) წერება პოლიტიკაში. პირველმა საგანმა ხანგრძლივი კამათობა გამოიწვია; ბევრმა ამტკიცებდნენ დამოუკიდებელი

მარხილებით მისელო-მოსელო შესწავლა და ცხლა ეტლები დიდანი, თუმცა გზა ვერ არის კარგი.

* გუშინ ბაზახანაში შაუმიოვის ძველი სახლი აღინგრა. ამ სახლში მცხოვრებნი პოლიციამ აღრვეე გამოიყვანა და ამიტომ უბედურება არა მომხდარა-რა.

* ქსნის ხეობა: უკანასკნელ წლებში ქსნის ხეობა მოუსავლობამ ძლიერ შეაუწხა. საუბედურად ისევე გაიარა წელიწადმა, რომ სეტყვა, ქარი და სხვა რამ ამისთანა არ იყვის. ხალხი ძლიერ შეაუწხა. ზოგიერთ სოფელს განუზრახავთ რუესიში გადასახლდნენ. თერგის მახრისკენ ამათან კაცებიც ყოფილი ადგილ-მამულის დასათვალიერებლად წავიდნენ.

* ახალ ციხე: იონე ნათლის მცემლის ეკლესიის მახლობლად ქართული სამკვათხელო დაურსებიათ, თუმცა ჯერ ცოტა წიგნები აქვთ, მაგნა ამ წიგნთ-საცვისა მამა იანე ვეკერამაძე.

* დ. სამტრედიას: 15 ოქტომბერს ამ პატარა დაბაში მოხდა ერთი საცოდაობა, რომელმაც ძლიერ შეაუწხა აქაური აქაზრნი. საღამოს 7 საათზე ცეცხლი გაუჩნდა ბ. სიხარულითის შენობას და სულ ეკლესიას. შიგ ორი შვირდი იყო, გვარა გავეთარა, ვარტედან პატრონი არავინ აღმოუჩნდათ და ისინიც და-

იწვენენ. ეს რომ სიხარულიდემ გავიგო, თავზარ დაცემული გამოვარდა სახლიდან და გვეშურა თავის შენობისსაქენ. რკინის გზის ლიანდაგზე უნდა გადავლო, უტყრად ორთქლი-მავალი დავეტაკე და მოსკრა ორივე ფეხი, დაშავებული წაიყვანეს ექიმთან და იქ ორის საათის შემდეგ გარდაიცვალა.

* დ. სამტრედიას: გუშინ, 16 ოქტომბერს, აკურთხეს სამტრედიის დეპო და ყველა ახალი სახლები. ამ დღისთვის ტფილისიდან ჩამოიტანეს ეკლესია—ვაგონი, რომელშიცა სწირა რკინის გზის მდიდრობა მ. ნანაშვილმა; წიგნის დროს გალოდა ტფილისის რკინის გზის სამოქალაქო სისწავლებლის მოუწიებთა დასი. წირვის შემდეგ საჯარებულ ტრეპელს ხატი, რომელიც გამოწერილი იყო მოსკვიდან (ხატი და მცემლის ეკლესიის მახლობლად ქართული სამკვათხელო დაურსებიათ, თუმცა ჯერ ცოტა წიგნები აქვთ, მაგნა ამ წიგნთ-საცვისა მამა იანე ვეკერამაძე.

* დ. სამტრედიას: 15 ოქტომბერს ამ პატარა დაბაში მოხდა ერთი საცოდაობა, რომელმაც ძლიერ შეაუწხა აქაური აქაზრნი. საღამოს 7 საათზე ცეცხლი გაუჩნდა ბ. სიხარულითის შენობას და სულ ეკლესიას. შიგ ორი შვირდი იყო, გვარა გავეთარა, ვარტედან პატრონი არავინ აღმოუჩნდათ და ისინიც და-

კლებლობას და ბაქის სკიროეზმა. ბოლოს ეს თქმამ და ნიარად გენდრედა: 1) რადგანაც ერთა შორის სამართლიანობის დამყარებაში პირველი დივი უჭირავს საქონლის თავისუფლად გაცვლა-გამოცვლას; 2) რადგანაც საერთაშორისო მშვიდობიანობა მკიდროდ არის შეავსარებული, განსაკუთრებით ჩვენს დროში, ეკონომიკურ თავისუფლებასთან; 3) რადგანაც საქონლის გაცვლის გააძვირება ახლოვებს ხალხს ერთმანეთში და მეგობრულ კავშირს მბადებს მათ შორის, ამისათვის კონგრესი აღდგეს, ერთაშორის მშვიდობიანობის და თავისუფლების გამეფებისათვის საქარია თვით ხალხმა იეიგნოს და მოინდომოს მოსაშობა იმ გარემორტყმულის ზღუდესი, რომლისა და მთქმს ეწოდება: ხოლო წინასწარ იღვწოს განავხარცილებლეთ, მანამდე-კი სახელმწიფოთა შორის უნდა დაიდეს ისეთი ხელშეკრულობანი, რომლის ძალით სულ მცირე (minimum) ბაიე იქნას დანაწინებული. შესახებ მეორე საგნისა (წერება პოლიტიკაში) ორ ნაიარი აზრი გამოითქვა: წერებამოიგო მქმელება უზრუნველ მოქალაქისა და მთელის ერის წარმომადგენელსა სხვა-დასხვა წინაობის კანონი ქვემდებარებათა—ამბოდნენ ერთნი. მეორენი კი ამის წინააღმდეგს ამტკიცებდნენ.

გროვები 180 მან. სია შემოწმებულია: მიხეილ პავ. ჯავახიძე—50 მან.; პავლე კობახიძე—25 მან.; თამა თეთრაძე—10 მან.; ს. გარაყანიძე—15 მან.; 3. გოდერძიძე—10 მან.; ან. ხუციშვილი-ბაქრაძე—10 მან.; ივ. მახვალაძე—10 მან.; ივ. ხარულაძე—10 მან.; 2. ლომიძე—6 მან.; 5. ხარაძე—5 მან.; 6. მარტყოფელი-შვილი—5 მან.; ად. შანაძე—5 მან.; ვლადიკოვსკი—5 მან.; 8. ლაფრინოვა—5 მან.; 9. მეშერისკინა—5 მან.; ვლადიკოვსკისა—2 მან.; 8. გარაყანიძე—2 მან.

კავკასის სკოლის გამგე ტ. კახიძე ყველა შემოწმებული და მალაქის უხადებს და იმედი აქვს სხვებიც არ დასტოვებულ უყურადღებოდ ამ საზოგადო საქმეს.

14 ოქტომბერი ქ. კავკასი.

წერილი კამაბაძის მიხარით

ნება მომეცით ერთი ორი სიტყვის თქმისა, შესახებ ქვა-ნახშირისა, რო-მელიც აღმოაჩინდა ბეთანოვს ახალციხის სახელმწიფო მამულში.

სოფ. დიდ პაპაძის მიჯნაში, რომელიც მდებარეობს ახალციხიდან შვიდ ვერსზე, დიდი ხანია ვიცოდა, რომ იქ არის ქვა-ნახშირი და ეს მამული მთლად გვეკუთვნის ჩვენს, ამ. აგაბოძე, ბენიკოვსკისა და ხაზინას. 1853 წლადის კნ. ვირონიკოვის განკარგულებით აქ მუშაობა იყო გამართული, იყო გატეხილი სახლები და იღებდნენ ნახშირს, მაგრამ უზრუნველად ამოიღეს შვიდობდა მისი წარება და ძველი იყო ხმაირმა ახალციხეში და ახალქალაქში, რადგანაც თულის ფურების სტრუქტურა არ იყო იმ დროს. ამას გარდა ხარჯსაც ვერ დაფარავდა და ვირონიკოვის სტრუქტურა არ ყოფილა ფულის მოგება, მას ნდომები ნახშირის ამოღება და ამოუღია და დაუხარჯავს რომდენიმე ასო თუნიანი. შემოდგომად მუშაობა გაგრძელდებოდა იყო უკეთესი არ დაწყობილიყო, მაგრამ ომის დროს (1853.) დაანგრეს და დასწვეს სახლები და მუშაობა შესდგა. მხოლოდ მე მაკვირვებს 3. ბეთანოვის თავისუფალი განკარგულება

სხვის ჩამუღებს და არაფრთა ჩითვლა მებატონეებისა.

დასასრულ ჩვენ ვისურვებთ საქმის წარმატებას და ხელს არ შეუშლით ბ. ბეთანოვს და ამასაც ვიტყვი: თუ მან მარტო მოინდობს ყველაფერი თავისთვის და მარტო ხაზინასთან სრის საქმის დაქერა, მაშინ ყველა-სთვის ცხადი უნდა იყოს, რომ ჩვენც შევსძლებთ წარმოებას ან ჩვენის ძალ-ღონით ან სხვის დანხარებით. მაღლობა ღმერთს, მაგალითები თვალ-წინ გვაქვს: ტყიბულა და ქიათურია.

აქ გარდა ნახშირისა მარილიც არის და არც ეს უნება ახალი აღმოჩენა, თუ ვინმე მოინდობს მისი გამოიწვევა და დაფარვება.

თ. დავაზი (მოცოაშვილი)
10 ოქტომბერი
1893 წ. ახალციხე.

რუსეთი

მოსკოვის უნივერსიტეტების სტუდენტებს და სიმბერატორი თეატრის არტისტებსაც გაუგზავნიან თანადგომის დებულები საფრანგეთში. პეტერბურგის მე-10 გიმნაზიის მუღლია ლექსი საფრანგეთის ლიცეის ერთ 15 წლის მოსწავლედ ჟულ-სიმონისა-გან და მთელი გიმნაზია აღტყევა-ნი მოუყვანია. მოსწავლეებმა დაიკრი-აღეს *Vive la France*, აიყვანეს ხელ-ში ფრანგული ენის მოსწავლემული და ის ჩაიყვანეს კიბეზედ. ხანს, საფრანგეთის აღტყევა ჩვენც თან-და-თან გადმოგვეცაო, ამბობს გაზეთი *Рус. Жизнь*.

ნიერე ნოვგოროდში 11 ოქტომბერს ყინვა დაწყებული. ოკაზედ გადებული ხდი აუღლია. პეტირობ-დენე, ნაოსნობა მალე მოისპობაო.

შაობის დაწყება არჩის. აი, ამ გვიკრებულ მდგომარეობის დროს, იმითაც გამოიხდებოდა ძლიერი მფარველი. უშიშროი მარტოველი და დამხმარებელი, ენერგიით სავსე გიტატორები და კანონის-მიერ ხელ-შეუ-ხლებელი. ისერი არიან საფრანგეთის კანონმდებელი, მუშა ხალხის წარმომადგენელი დეპუტატი პარლამენტში. ამათი რიცხვი 80 (ერთი მოემატა—ალეროში აარჩის ახლა ერთი სოციალისტი).

თითქმის ყველანი გვიდნენ ბრძოლის ველზედ, მმართვენი მიტინგებს, კრებებს, ხალხს ურჩევენ მტკიცედ და მამაცურად აღდგენ თავიანთ პირსა, უღებებენ იმედებს, ჰქადაგებენ: ნუ მოიხრით ქედს, დეე, თვით მწარმოებელი შემოვიკვიტეწონო, იმითა თაოსნობით საფრანგეთის ქალაქებში იმართება სახალხო მიტინგები და პროტესტს უცხადებენ მთავრობას, იცავენ სიტყვითა თუ მწერლობით მუშათა კანონიერ მოთხოვნებს მთელის ერის წინაშე, იბეჭდება ასი ათასობით წიგნაკები, სადაც ახსნი-ლია მდებრილ მათი მოძღვრება და რადგან მთელს საფრანგეთში, თავიანთი ორგანოებს (გაზეთები) დაუქლეს ფასი და 1/4 კ. პუბლიკა, გამართეს ხელის მოწერა გაფიცულთა სასარგებლოდ, იფარავენ სამსჯავროს წინაშე დაბატონებულ მუშებს და

უცხოეთი

საზრანბაში. ელვარ გერვემ, გუბერნატორმა რედაქტორმა და წევრმა საფრანგეთის სამეცნიერო აკადემიისა, შემდეგი სიტყვა უთხრა აველიანს:

თქვენ მართლსა ბრძანებთ, ბნო აღმრილო, რომ ყოველივე რასაც თქვენ ჰხედავთ, არა ჩვეულებრივი მოვლენაა. თქვენმა და თქვენის აფიკრების მობრძანებამ, მართლა რომ სასწაული მოახდინა. იმან მოსპო რამდენიმე დღით პოლიტიკური განხეთქილება. თქვენ ჰხედავთ თქვენ წინ სხვა-და-სხვა დასების წარმოი-დგენელი: ჩემი მოძმე და ჩვენი თავ-მჯღობრებ ბნი კანიფი ისეთ აზრე-ბისა, რომლებიც ჩემსას არ ეთან-ხმება, ყოველ საგნის შესახებ, გარდა იმისა, რასაც ეხლა ჰხედავთ. თქვენ ერთაზროვნება დაამყარეთ ჩვენში. საშუალო საუკუნოში საფრანგეთის-თვის ერთი სავალდებულო დრო იყო შესარჩევად ღვთის სახელით, *la trêve de Dieu*, ეხლა დადგა დრო მორიგებისა რუსეთის სადგომი, *la trêve de la Russie*.

აღმზრალი აველიან პარიეტის არქი-ვისკოპოსსაც ეწვია. კარდინალი რიზარი სხვა არქივებითურთ საა-რქივებოაზროსა სსახლის უთავა-რებს დებაზში დაუხედა და უთხ-რა რუსეთის ესკადრის აღმზრალს: 1889 წელს რომ გამოიყენა იყო პარ-ტიში, რუსებმა შენიშნეს ორი დრო-ში, ეგვატორიოდან მეგობრობაგან წა-დავლად წამოღებული; რადგანაც რუსეთის მთავრობამ მოინდობა ამ დროშების დაბრუნება, მე ბედნიერ-რებად მიმანია დაეუბრუნო ეს დრო-შები ჩვენს მეგობარს ერსაო. კარ-დინალია აუწყა აველიანს, რომ მა-ხლომელ კირია ღღეს *Noire Dame*-ს ტაძარში პარაკლის გარდავი-

სხვა-და-სხვა. ერთის სიტყვით, დებუ-ტატებმა ისეთი ენერგია და საქმი-ანობა გამოიჩინეს, რომ ყველა, თვით მირბეტი, განკუთრებული არიან, მაგრამ არც მთავრობის სინიანს. თუ-მცა დებუტატებს ვერ ამატირებენ, მაგრამ მთა ახანავა ჟურნალისტებსა და რედაქტორებს-კი კრიკში უღდა-ნან. აი მაგალითები: ერთს ხალხში ყრალია იყო, რომელსაც სამი ათა-სი კაცი დაესწრო, როდესაც ტრა-ბუნაზედ ავიდა სიტყვის წარმოთა-ქმლად ერთი დიდდ ცნობილი ყუ-რალიისტი (არა დებუტატი), მივიდა პოლიციის კომისარია და ხელი მოჰ-კიდა ჩამოსაყვანად, მაგრამ არ დაა-ნება. მაშინ აცნობა ვარდ მუცელს ვინდარებებს, შეინიკი კარგეში არ შემოეშვეს, შეეჩენა ერთი აურ-აზუ-რო, იქვე ჯარი დგა, ვამართა ბრძო-ლა, ბევრი დასწესეს და ორატორი-კი მიიჩრ დაბატონებეს. ორმა ქალმა ერთს კრებაზედ დაუძახა ხალხს: ნუ ხართ ღმერთები. ამისთავის დააბა-ტონებეს და 15 დღე სატუსალო გა-დაუწყვეტეს; ერთ დღეს მუშის სად-გომთან გელი გაჩერდა. მეორე დღე-ზედ ციხეში ამოაყოფინეს თავი; უფალედ ეტლით დებუტატი იქვე-ბოლა შენთანაო. დილის ხუთ სათა-ზედ ორი დებუტატი მიდინ ქუჩაში, წინ ყანდარმები უხვდებთან: გაჩერ-დით, რად ამდგარხართ ასე აღრეო.

ბდი რუსეთისა და საფრანგეთის გა-საძიერებლად და ესეთივე პარი-კლისები გარდახდომ იქნება პარი-ეტის ყველა ეკლესიებშიო.

პარიეტის ებრაელთა ყველა სამლო-ცველობებში იყო გარდახდილი პა-რაკლისი რუსეთის გასაძიერებლად.

აშასტრი-შინაში. გავრცელდა ხმა, თუმცა დაქვემდებარებით არა ითქმის-რა, რომ მინისტრ-პრეზიდენ-ტი გრაფ ტაფე, უკეთეს იმას წინა-აღმდეგობას გაუწევინებდებუტატი პრაგმატის გასაფრთხილებლად წესის გა-მოცელების გამო, პარლამენტს და-ითხოვსო და მშინადეე გამოაცხა-დებს, რომ ხელშეწყობს ყველ ინება მიენიკოს სახელმწიფოს აალო საარ-ჩვენია კანონი, რომლითაც ხალხს მეტი უფლება ეძლევა, ვიდრე აქო-მამედ ჰქონდა.

უხცოთის წერილი აშაში

წესს შესრულდა 50 წელსადა, მას შემდეგ რაც გერმანიის ცნობილმა მეცნი-ერმა რუდოლფ ვიხსიანს მუყრანდის სახისს მიაღწია. ვიხსიანს დასესწავ-ლებს მოკრანდა და თავის თავსა დრე-სადენში წაიდა. მანაც უბედაიყის დაეს-მრავადა მივიდა ამის სასლში მისაღ-ვად ბუდინის სამეურნალო ფაქულტეტს ახლა დახდობა მართავს, რომელსაც მშ-ოთელადიყო კლავეო თავსაწინა დაქვდი მეცნიერებსა. ვიხსიანს დადლობა უჩო-დებენ ჰუელს მუყრანდის თავდადა და „ბუდინის“ უნეწრისიტეს მნათობე-დაა“. ჯავღამა ადრესი გუგუზეს, როგორც თავის წესს. ვიხსიანს ვუდა-წყოსადან თუბადაანმა მიაღწია დეეშება, ადრეკუბა და სასწუქება.

ოსმალი

რუსეთის ელჩი იუწყება ტრაპიზო-ნიდან, რომ ექაურ ჯარში ოქტო-ბრის 6-ს ხოლმე დაიწყო გატეხა 8 კაცი და მთავან 5 გარდაცვალა.

გვასართობი

სასაქლო შედგამა მისული გაზეთი „H. B.-ს. ამ გაზეთის კორესპონდენტი იწერება საფრანგეთში იმის გამო, თუ როგორ გაუმართავდა საფრანგეთის პრეზიდენტი რუსეთის ესკადრის აღიკრებას, და სხვათა ში-რის ამბობს: ბნ კაროს ძირდასა კბაა ეც-ვა თეთრი ბროკარის, ამრშიდნი მართუ-ლი, ხოლო ქნ კანონის წმ. ანდრია პირველ წოდებულს ორდენი ეკადა.

გამოსაღები ცნობანი

შეიძლება გამოიყენებოთ: გვერცხი სამამლეა, თუ სადევდელე ყწობა-მდე არაგის სკეროდა, რომ კვერცხს

საფრანგეთი აღარ არის ეს ჩვენი ქვე-ყნა. მით უფრო არც რესპუბლიკა განაგრძობ მანეე; ბატონო, გავიწო-დაე ჩემის ღვინდამ რამდენსამე მუ-შას ნისათი მივეცი საქონელი. ეს გაუგვიან მწარმოებელი (მდენის) და მამომითვალეს: ამიერიდან აღარ გა-ბელო, თორემ აქ არ გამოვიწე-ბო... ამ ნიარად, ბრძოლა ძალიან გამ-ყვეფებულია, რით ვთავადება, ვინ იცის. ახლა კიდევ სხვა ქალაქის მუშებაც ვაფიცვენ: ქსანტეტო-ენში და ანვერში. ამასთანავე მუშე-ბმა მიმართეს ვერმანის, ბულოვის და ინგლისის ქვა-ნახშირის მუშებს: ნუ მუშაობთ, ჩვენ მოგვებნეთო. ერთის სიტყვით, დილუბის სამინ-ისტროს დიდი საზღვრით მოეღოს. ამბო-ბენ, პალატის მწერისათანავე, სამი-ნისტროს გადაეცემებო.

ესე თუ იგი, ჩვენ ვხედავთ, რომ დასაღვთ ევროპაში ჯარი ერთად ერთი იარაღი შენაურ მტერთა წი-ნააღდგე. სამხედრო წყობილება ორგანიზული შედეგია დღევანდელი ცხოვრებისა. დიღ, ჯარი ოც წე-ლწლადში მტრის შეტაკება ხოლომე ვარეუტ მტრის ერთ წელიწადში, ოცჯერ-კი—შინაურს... სახლგარეართლი

1 ოქტომბერი 1893 წ.

